

Академік, доктор історичних наук Віктор Ідзьо

**Анонс наукової монографії «Науково-освітня співпраця вчених Інституту Східної Європи з вченими Словаччини та Чехії. Наукове видання. - Львів, «Видавництво Інституту Східної Європи», 2021р. - 66с.»
доктора історичних наук, професора, академіка, директора Інституту Східної Європи Віктор Ідзя. ©
Напрацьовано з нагоди 765 - ти ліття(1256-2021рр.) заснування міста Світави, що в Чеській Республіці. ©
Науково-освітня та культурна співпраця в Празі та зокрема в Слов'янській Бібліотеці.**

29 березня 2021 року відбулось подальше обговорення останнього розділу наукової праці в останньому розділі якої наголошено, що 21 березня 2016 року на запрошення завідувача Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри українознавства Інституту Східної Європи(ІСЄ) Яна Миколайовича Лорченка, яке знаходиться в місті Празі, делегація Кафедри українознавства Інституту Східної Європи після Міжнародної наукової конференції в місті Світаві прибула до столиці Чеської Республіки міста Праги, де на базі Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри українознавства Інституту Східної Європи провела нараду з організації співпраці Інституту Східної Європи з Науково-Дослідними, освітніми та навчальними закладами міста Праги.

На другий день після прибуття, 22 березня були встановлені науково-освітні відносини з Науково-Дослідними, освітніми та навчальними закладами міста Праги, Слов'янською бібліотекою в Празі, зокрема з тими, які орієнтовані на надання конвертованої європейської освіти в галузі економіки, маркетингу та бізнесу Україні...

Обговорено співпрацю з директором Міжнародного Департаменту Таурського університету, що в Лондоні, філіал якого в Празі зосереджений на надання конвертованої європейської освіти в галузі економіки, маркетингу та бізнесу для країн Східної Європи і розміщений в місті Празі, який очолює випускник і доктор економічних наук, професор Таурського університету, професор Властіміл Чорний.

Власне доктор економічних наук, професор Таурського університету, що в Лондоні Властіміл Чорний переніс навчання та надання освіти з Лондона в Прагу і зацікавлений, щоби студенти з України, які знають англійську мову отримували в очолюванім ним Вищім навчальнім закладі в Празі європейську освіту в галузі економіки, маркетингу та бізнесу, Дипломи з якого, за його словами, є Британські і визнаються в Україні...

Власне за безпосередньою участю та сприянням завідувача Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи Яна Лорченка, який довший час співпрацював з директором економічних наук, професором Властімілом Чорним, завідувачем Кафедрою українознавства Інституту Східної Європи доктором історичних наук, академіком Віктором Ідзьо була налагоджена співпраця від імені Інституту Східної Європи.

Як наголосив під час переговорів доктор економічних наук, професор Таурського університету Властіміл Чорний: «допоки наше юридичне управління буде обдумувати форму та умови міжнародної співпраці, яку запропоновано від імені Інституту Східної Європи, в даний час пропоную директору Інституту Східної Європи та пропозицію на 2016-2017 роки.

Прошу знайти для відправлення до нас в Прагу 1-2 визначних українців, які досконало знають англійську мову, осікльки навчання у нас на англійській мові, на безкоштовне здобуття європейської освіти в галузі економіки, маркетингу та бізнесу. Прошу до серпня забезпечити таких студентів, щоб вони могли з верення приступити до навчання. Студенти, які будуть в нас навчатися будуть платити тільки за проживання – 300 корон (300 гривень в місяць) і харчування в їдальні до 500 корон (500 гривень) в місяць.

Що стосується укладання офіційного Договору, з часом після такої запропонованої співпраці, і він буде укладений, наголосив у висновок переговорів доктор економічних наук, професор Властіміл Чорний».

Слід наголосити, що у переговорах взяли участь від Інституту Східної Європи також Я. Лорченко та В. Хитрук, які задавали В. Чорному свої питання з проблеми науково-освітнього процесу в очолюваному ним освітньому закладі...

Наступного дня було відвідано Чеську Національну та Слов'янську Бібліотеки на базі яких було організоване дослідження слов'янських старожитностей, наукових праць європейських, чеських та словацьких славістів...

Внаслідок активної праці в Слов'янській бібліотеці міста Праги було попередньо досліджено слов'янські та давньочеські книги кириличним та глаголичним письмом до епохи латинізації чеського письма IX-XIII століть.

Попередні дослідження письма дають підстави наголошувати, що окрім стародруків слід виводити від Велико-Моравської держави VIII-IX століття.

Попереднє вивчення стародруків дають підстави наголошувати, що окрім давньослов'янські писані документи точно датувати починаючи з IX століття, тобто з 864, 874 та 884 років. Окрім давньослов'янські писані документи попередньо можна відносити до X, XI та XII століття. Деякі кириличні документи і рукописи Велико-Моравської держави IX століття були переписані навіть XIV-XV століттях. Усі вони є безцінними зразками давньослов'янської писемності та релігійно-християнської культури і потребують подального ретельного наукового дослідження.

Слід наголосити, що власне в наукових працях чеських вчених є перші публікації та аналіз давньослов'янських стародруків. Ці стародруків датуються XI, XII та XIII століттями.

Власне в одному з видань було видано сторінку першої слов'янської Біблії, яка відома в історичній літературі як «Кодекс Аргентум», чи перша Біблія готського єпископа Вульфілли, яка була написана, за нашими дослідженнями в 330-350 роки.

Слід наголосити, що дану першу Біблію, за нашими дослідженнями, було укладено давніми готами і слов'янами на території Подністров'я – Галичини в першій половині чи середині IV століття.

Написана вона не давньо-готською мовою, як вважають німецькі вчені, а давньослов'янською чи давньогалицькою, яку готи перейняли у слов'ян Прикарпаття і Подністров'я в III-IV століттях під час проживання на землях давньої Галичини у сусідстві з слов'янами-галичанами на протязі 170 років.

«Кодекс Аргентум» - перша слов'янська найстародавніша Біблія, яка була в розпорядженні готського християнського єпископа Вульфілли, епіцентр єпископії якого був у Подністров'ї і в Прикарпатті.

Слід наголосити, що готський християнський єпископ Вульфілла був учасником I Всеєленського християнського Нікейського Собору в 325 році. Власне після I Всеєленського християнського Собору і була в 330 році укладена в Подністров'ї, на території Галичини, і перша слов'яно-готська Біблія, яка на нашу думку, написана на давній слов'яно-галицькій мові та написана давньослов'янським (давньо-галицьким) письмом, що потребує ретельного дослідження... Тож визначним доробком праці в Слов'янській Бібліотеці міста Праги було відкриття текстів «Кодексу- Аргентум» та стародруків Велико-Моравської держави, як і давньочеських кириличних рукописів Х-XIII століття то епохи латинізації Чехії.

Всі текти оригінальних стародруків з Чеської національної бібліотеки та Слов'янської Бібліотеки міста Праги потребують подальшого ретельного наукового дослідження...

В рамках міжнародної співпраці перебування в столиці Чеської Республіки в Відділенні «Чесько-українська наука, освіта та культура», що відкрито Кафедрою українознавства Інституту Східної Європи в Празі було відвідано Празький Дім Національностей в якому працює і координує свою діяльність і українська громадськість Праги та Чехії.

Координатори Міжнародної співпраці «Празького Дому Національностей», за відсутністю українських громадських діячів, ознайомили нас з діяльністю дому та подарували два останні номери часопису «Пороги», який видає за фінансової підтримки чеської влади Українська ініціатива в Чеській Республіці.

В рамках ознайомлення з українською Прагою, вчені Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи відвідали та зафотографували український некрополь на Пражському кладовищі. Відвідали могили, що на фото:

1. Директора української гімназії в Празі професора Івана Кобизького. 2. Поета Олександра Олеся.

3. Українського доктора-фізика, професора Миколи Лорченка, батька нинішнього нашого засновника та завідувача Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи Яна Миколайовича Лорченка. 4. Педагога професора Софії Русової. 5. Засновника та первого голови Української ініціативи в Чехії Лідії Райчинець-Затовканюк(1993-2001). 6. Пам'ятник героям і жертвам терорів в Україні встановлений у 2014 році... Була також віддана шана іншим українським громадським, наукових, політичних та культурним діячам, які проживали в місті Празі та Чехії і були поховані на празькому кладовищі... Також в рамках з ознайомленням діяльності Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи який очолює Ян Миколайович Лорченко було відвідано Службу Божу в Українській Греко-Католицькій Церкві міста Праги. На завершення перебування в Празі завідувач Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри українознавства Інституту Східної Європи Ян Миколайович Лорченко, як корінний пражанин, організував екскурсію по місту, ознайомив з історичними, культурними, державними та християнськими пам'ятками міста Праги... Слід наголосити, що в рамках ознайомлення з діяльністю Відділення «Українсько-чеської історії та культури» з українською Прагою, вченими Кафедри українознавства Інституту Східної у 2016 році зафотографовано український некрополь на Пражському кладовищі. Зокрема були відвідані та оглядово вивчені всі могили, що на фото: 1. Поета Олександра Олеся. 2. Директора української гімназії в Празі професора Івана Кобизького. 3. Українського доктора-фізика, професора, полковника УНР Миколи Лорченка, батька нинішнього нашого засновника та завідувача Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри українознавства Інституту Східної Європи Яна Миколайовича Лорченка. 4. Педагога-професора Софії Русової. 5. Засновника та первого голови Української ініціативи в Чехії Лідії Райчинець-Затовканюк(1993-2001). 6. Пам'ятник героям і жертвам терорів в Україні встановлений у 2014 році... Була також віддана шана іншим українським громадським, військовим, науковим, політичним та культурним та християнсько-релігійним діячам, які проживали в Празі та Чехії, що були поховані на цьому празькому кладовищі... На завершення перебування в Празі на кладовищі де поховані визначні українські діячі, завідувач Відділення «Чесько-українська наука, освіта та культура» Кафедри українознавства Інституту Східної Європи Ян Миколайович Лорченко, як корінний пражанин, організував екскурсію по українському цвинтарю, ознайомив вчених Кафедри українознавства Інституту Східної Європи з українськими історичними, культурними, державними та християнськими пам'ятками кладовища міста Праги, яку ми почали з могили українського поета Олександра Олеся і закінчили визначенням могили видатного українського історика, автора «Історії України-Русі» Миколи Аркаса... 14 січня 2017 року разом з Новорічними та Різдвяними привітаннями з Праги, Інституту Східної Європи», ми отримали звіт-інформацію від завідувача Відділення «Чесько-Української освіти, науки та культури»

ІСС Яна Лорченка, що уряд Чеської Республіки дав дозвіл на перепоховання в Україні визначного українського поета Олександра Олеся...

За поданою інформацією завідувача Відділення «Чесько-Української освіти, науки та культури» Яна Лорченка, останки визначного українського поета Олександра Олеся та його дружини, вже підняті з його могили, з пражського цвинтаря, і знаходяться в відповідно обладнаному місці міста Праги..., де готуються для передачі Україні... Характерно, що цю ж інформацію теж підтверджив і сайт Президента України Петра Порошенка...

Новорічні та Різдвяні привітання для вчених Інституту Східної Європи з Золотої Праги проголосили, що Олександр Олесь з дружиною - переїжджає з Праги до Києва, а отже наші відвідини Ольшанського цвинтаря в Празі внашування і фотографування на могилі Олександра Олеся в місті Празі були останні...

За підсумками відвідин Праги в 2016 році була напрацьована праця: «Віктор Ідзьо. Прага в фотографіях. - Львів, 2020. - 208с.» з якою можна вже познайомитися в розділі «Документи» на сайті Інституту Східної Європи...

